



# SKIVEKOMMUNE

## **Budget- og Regnskabs- Procedure 2017**

### **Indholdsfortegnelse**

- 1. Regnskab 2016**
- 2. Budgetopfølgning 2017**
- 3. Halvårsregnskab 2017**
- 4. Budgetlægning 2018**

D. 12. januar 2017

Budget- og Regnskabsproceduren er en sammenfattende beskrivelse af den politiske behandling af - og arbejdsgangen omkring regnskabsafslutning 2016, budgetopfølgninger og halvårsregnskab 2017 samt budgetlægningen for 2018, herunder en tids- og handleplan gældende for kalenderåret 2017.

Økonomigruppen arbejder med økonomistyringen gennem hele processen fra budgettet udarbejdes, ved den løbende budgetopfølgning og udarbejdelse af forventet regnskab og ved regnskabsafslutningen.

I forbindelse med budget og regnskab forelægges de enkelte sager direktionen inden de kommer fag- og Økonomiudvalgsmøder, samt Byrådet. Samtlige indarbejdede ændringer ved budgetlægningen og evt. tillægsbevillinger til budgetopfølgningerne behandles i direktionen med henblik på endelig godkendelse forud for den politiske behandling i fagudvalgene. Fagforvaltningerne udarbejder forslagene til tekniske ændringer og evt. tillægsbevillinger i dialog med Økonomisk Sekretariat. Økonomisk Sekretariat samler forslagene fra forvaltningerne og kvalitetssikrer materialet i forhold til styringsprincipperne inden det samlede materiale behandles i direktionen forud for fagudvalgenes behandling. Dermed sikres det, at alle ændringer med kassevirkning er afstemt med kommunens styringsprincipper før de sendes i fagudvalgene.

## **1. Regnskab 2016**

### **1.1. Regnskabsafslutning**

I november måned udarbejder den tværgående økonomigruppe tidsplanen for regnskabsafslutningen.

Det forventes for regnskab 2016, at de sidste afsluttende posteringer er på plads senest d. 24. februar 2017, hvorefter arbejdet med samling og vurdering af det endelige regnskabsmateriale kan påbegyndes.

### **1.2. Overførsler til 2017**

Fagudvalgene orienteres om regnskabet ultimo 2016 sammen med behandlingen af overførsler. Der vil være fokus på specifikation af afvigelser ift. seneste indmelding af forventet regnskab. Orienteringen forelægges endvidere Økonomiudvalget den 21. marts 2017.

I byrådets møde d. 28. marts 2017 forelægges en opgørelse af overførslerne af uforbrugte driftsmidler på områder med økonomisk decentralisering og særskilte projekter samt uforbrugte rådighedsbeløb vedr. anlæg.

### **1.3. Regnskabsbemærkninger og Årsberetning**

Fagforvaltningerne udarbejder i februar 2017 bemærkninger til årets resultat.

Bemærkningernes skal være ensartede og vedrøre afvigelsesrapportering mellem korrigeret budget og regnskab, jf. ministeriets regelsæt. Det vil i denne forbindelse dog være naturligt, at gøre rede for ændringer fra oprindeligt budget til korrigeret budget.

Endvidere skal der afgives bemærkninger til afsluttede anlæg, der ikke særskilt forelægges byrådet - d.v.s. på under 2 mio. kr.

Afsluttede anlæg på over 2 mio. kr. forelægges særskilt i byrådet senest i april mødet forud for behandlingen af regnskabet.

Økonomisk Sekretariat udarbejder endvidere årsberetning med bidrag fra forvaltningerne indeholdende regnskabets hovedtal med obligatoriske oversigter m.v. Årsberetningen skal på enkel og overskuelig måde præsentere regnskabet for bl.a. borgere og virksomheder i kommunen.

Årsberetningen skal endvidere indeholde bemærkninger fra fagudvalgene om særlige fokusområder af den kommunale service over for borgerne i det pågældende år.

Regnskabsberetningens indhold omfatter:

1. En sammenfatning af kommunens økonomiske situation (ledelsens årsberetning).
2. En sammenfatning af den kommunale service og særlige initiativer i 2016.
3. Sektorbemærkninger omhandlende den kommunale service beskrevet af de enkelte udvalg.
4. Hoved- og nøgletal.
5. En redegørelse for regnskabspraksis.
6. De obligatoriske oversigter til regnskabet: resultatopgørelse, balance (aktiver og passiver), drifts- anlægs- og finansieringsoversigter med noter, personaleoversigt, bevillingsoversigt samt overførsler mellem årene.

Regnskab 2016 med bemærkninger og årsberetning forelægges for byrådet i mødet d. 25. april 2017.

Byrådet skal godkende at regnskabet bliver sendt til revision. Regnskabet godkendes endeligt i august, når Byrådet tager revisionens beretning til efterretning.

Fagudvalgene behandler regnskab og økonomisk decentralisering forud for forelæggelsen i økonomiudvalget og byrådet d. 29 august.

## **2. Budgetopfølgning 2017**

I henhold til principper for økonomistyring foretager de enkelte budgetansvarlige budgetkontrol hver måned med en vurdering af forbrug/budget kontra aktivitets- og serviceniveau.

### Serviceudgifter

Kommunerne skal overholde de aftalte serviceudgifter i regnskabet. Såfremt kommunerne har et merforbrug, vil der ske modregning i bloktilskuddet på indtil 3 mia. kr. fordelt med 60% til den enkelte kommune og 40% til kommunerne under ét. Skive Kommunes andel er på 24 mio. kr. fordelt med 14 mio. kr. individuelt og 10 mio. kr. kollektivt. Der vil derfor være behov for en særlig fokus på forbruget af serviceudgifter.

Der vil løbende og i forbindelse med de forventede regnskaber blive gjort status over serviceudgifterne. Opgørelsen forelægges direktionen og efter behov i økonomiudvalg og byråd.

I henhold til den økonomiske politik skal aftalte rammer mellem regeringen og KL for service-udgifterne overholdes. Endvidere skal de decentrale enheder tilstræbe at have en fast opsparing på 2-4% af budgettet, jf. økonomisk politik. Grundet den stramme styring af kommunale serviceudgifter, må decentrale enheder under ét ikke bruge af opsparede midler. Det betyder konkret, at man via en "clearings-aftale" kan aftale, at én institutions eller afdelings eventuelle merforbrug skal opvejes af andres tilsvarende mindre forbrug, således der samlet set ikke bliver brugt af opsparede midler. Der er dog mulighed for en fleksibel løsning, hvor nogle driftsudgifter kan konverteres til anlæg. I 2017 er der endvidere budgetteret med en buffer til serviceudgifter på 10 mio. kr., der vil blive tilført kassen ved årets udgang.

Clearing-aftalerne søges anvendt som et aktivt redskab, så der bliver mulighed for at afholde fornuftige udgifter. Clearingen skal i første omgang foregå indenfor samme politikområde. Er det ikke muligt at finde råderum her, cleares indenfor udvalget.

Er det ikke muligt at klare indenfor det samme udvalg tages spørgsmålet op i økonomigruppen og efterfølgende direktionen hvorvidt clearing er muligt mellem udvalg.

Det er den politiske opfattelse, at målet er at ramme det budgetterede niveau, dog således at et mindreforbrug på serviceudgifterne foretrækkes i forhold til et merforbrug. Det er på den baggrund vigtigt, at der udvises en vis forsigtighed i begyndelsen af året, hvor det som en forebyggende

foranstaltning til sikring af overholdelsen af serviceudgifterne kan være særdeles fornuftigt at flytte fra drift til anlæg, hvor det giver mening.

Økonomisk sekretariat, Direktionen og forvaltningerne foretager løbende vurdering af serviceudgifterne, og såfremt der er udsigt til et mindreforbrug vil det blive tilstræbt, at forbruget i højere grad bliver i overensstemmelse med budgettet.

Økonomigruppen koordinerer vurderingen af servicerammen og har bl.a. fokus på, at vurderinger af forventet forbrug baseres på forbrugs-procenten.

### Anlæg

Der er ingen sanktioneringspolitik i forhold til overholdelse af anlægsbudgettet. KL følger dog løbende udviklingen i anlægsudgifterne, med henblik på at kommunerne overholder den samlede ramme for service og anlæg.

Ligesom ved serviceudgifter skal der ved hver budgetopfølgning være stor fokus på at vurdere forbruget på anlæg så realistisk som muligt, med henblik på, at give så retvisende et billede af kommunens økonomi som muligt. Således skal der allerede fra Forventet Regnskab pr. 31/3 være retvisende opfølgning på projektniveau.

## **2.1. Forventet regnskab**

Forventet regnskab pr. 31. marts og 30. september udarbejdes af fagforvaltningerne med inddragelse af alle afdelinger og institutioner. Det forventede regnskab forelægges fagudvalgene. Herefter samler Økonomisk Sekretariat indstillingerne i en samlet sag til økonomiudvalget og videre til Byrådet.

Der udarbejdes ensartede bemærkninger for hvert politikområde indeholdende:

- Det forventede forbrug i forhold til korrigeret budget.
- Redegørelse for forventede afvigelser (+/-) og evt. søgte tillægsbevillinger.
- Aktiviteter i forhold til budgetforudsætningerne herfor.
- Evt. behov for justering af aktivitetsniveauet.

### **Forventet regnskab 31/3**

- Består hovedsageligt af en sammenligning af budgettet med regnskabsresultatet for det foregående år.
- Budgetkontrollen skal endvidere danne grundlag for vurderingen af det tekniske budgetoplæg for 2018.
- Opfølgning på tendenser konstateret i forbindelse med regnskabsafslutningen 2016.
- Der søges ikke tillægsbevillinger, men rejses alene varslede budgetafvigelser.

### **Forventet regnskab 30/9**

- Budget og forbrug gennemgås og der følges op på faresignaler og aktivitetsændringer.
- Opgørelse af forventet overførsel til 2018 for driften på politikområder og for hver af de enkelte anlægsprojekter.
- Der kan søges om tillægsbevillinger, jf. dog afsnit 2.2.
- Økonomigruppen sikrer at anlæg bliver afsluttet, når de er færdige, samt sikrer at der er afgivet bevilling.

## **2.2. Tillægsbevillinger**

Der gives ikke tillægsbevillinger, med mindre der er tale om ekstraordinære forhold af teknisk karakter, såsom ændringer i modtagere af overførselsindkomster, lovgivning vedtaget af folketinget eller ændringer i KL's pris- og lønforudsætninger, hvor der er finansieringsmæssig dækning af bloktilskuddet eller hvor der anvises tilsvarende besparelser på andre områder.

## 2.3. Ledelsesinformation

Udover budgetopfølgningen på det decentrale niveau udarbejdes der 3 gange "forventet regnskab" og herudover udarbejdes til direktionens brug oversigt over forbrug i forhold til budget på serviceområderne.

KL har i samarbejde med KOMBIT udviklet et fælleskommunalt ledelsesinformationssystem, FLIS, som Skive Kommune er tilsluttet sammen med 84 andre kommuner.

Der er indgået aftale med KMD om brugerflade til FLIS, og dermed er målet at FLIS vil blive mere tilgængeligt for brugerne i 2017. Jf. servicetjek af økonomistyringen i Skive Kommune bliver der sat fokus på udbredelsen af FLIS i 2017.

## 3. Halvårsregnskab 2017 inkl. forventet regnskab pr. 30.06

Kommunerne skal udarbejde halvårsregnskaber.

Formålet med udarbejdelsen af halvårsregnskaber er bl.a. at sikre

- en bedre opfølgning i forhold til udgiftsudviklingen,
- at der udarbejdes en prognose for regnskabsresultatet,
- at grundlaget for budgetlægningen styrkes, og
- at der skabes grundlag for en dialog mellem kommunerne og mellem regeringen og KL om en overholdelse af budgetterne.

Halvårsregnskabet skal ud over regnskabet for første halvår være ledsaget af kommunens forventede årsregnskab for det pågældende år.

Halvårsregnskabet forelægges byrådet inden 1. behandlingen af budgettet for 2018.

Halvårsregnskabet indeholder:

- Oplysninger om regnskabet opgjort pr. 30. juni.
- Oplysninger om det forventede årsregnskab.
- I lighed med hvad der gælder for årsregnskabet en "supplementsperiode", der sikrer en periodisering af betalinger, således at en regning kan henføres til det halvår, hvor transaktionen, d.v.s. leverancen, har fundet sted. Dette vil sammen med muligheden for at foretage disponeringer som ikke betales i halvåret, skabe et bedre grundlag end et "ordinært" forbrug pr. 30. juni, for opgørelsen af det forventede forbrug for hele året.
- Drift og anlæg, hvor der vil være fokus på budget- og bevillingsoverholdelse. Der skal således ikke foretages en opgørelse af aktiver og passiver. Dog skal der foretages en afstemning af likvide aktiver samt skyldige beløb og tilgodehavender, hvilket matcher kravet om supplementsperioden.
- Resultatopgørelse og bevillingsoversigter på såvel forbruget pr. 30. juni som det forventede regnskab.
- Bemærkninger, især hvor der er afvigelse mellem bevillinger afgivet ved budgettets vedtagelse og det forventede årsregnskab.

Halvårsregnskabet indeholder tillige et forventet regnskab. Det betyder at der i forbindelse med Skive Kommunes halvårsregnskab endvidere skal foretages følgende:

- Opfølgning på varslede budgetafvigelser og aktivitetsændringer fra forventet regnskab pr. 31.03.
- Opgørelse af forventet overførsel til 2018 for driften på politikområder og for hver af de enkelte anlægsprojekter.
- Der kan søges om tillægsbevillinger, jf. afsnit 2.2.

## **4. Budgetlægning 2018**

Den administrative tilrettelæggelse af arbejdet med budgetlægningen koordineres af økonomigruppen, der har repræsentanter for kommunens centrale økonomifunktion samt ledere af økonomifunktionen i de 3 fagforvaltningers sekretariater.

Endvidere forelægges budgetmaterialet løbende direktionen forud for den politiske behandling.

### **4.1. Den økonomiske politik**

Byrådet skal drøfte den økonomiske politik mindst en gang årligt. Den økonomiske politik foreslås forelagt byrådet i mødet i februar, efter at den har været forelagt økonomiudvalget.

Formålet med den økonomiske politik er at sætte de overordnede rammer for det økonomiske råderum samt at sætte kursen for den økonomiske styring i Skive Kommune.

### **4.2. Teknisk budgetoplæg**

I marts 2017 udmeldes det tekniske budgetoplæg til de respektive fagudvalg.

Det tekniske budgetoplæg svarer til budgetoverslag 2018 i det vedtagne budget for 2017 fremskrevet med KL's pris- og lønskøn. Der indarbejdes endvidere politisk besluttede bevillingsændringer.

I forbindelse med budgetvedtagelsen for 2017 er der forudsat en reduktion på 10 mio. kr. årligt i årene 2018 og 2019 ved ½ % bedre udnyttelse af ressourcerne i Skive Kommune. Reduktionen på ½ % på de enkelte fagudvalg i budget 2018 og udmøntningen afklares på udvalgmøderne. Det er op til hvert fagudvalg at afgøre, om reduktionerne skal foretages som konkrete eller generelle besparelser, idet generelle besparelser henføres til effektiviseringer i organisationen.

Dette tekniske budgetoplæg danner grundlaget for den videre budgetlægning.

### **4.3 Budgetanalyser**

Der udarbejdes nøgletal for de kommunale serviceområder i forbindelse med prioriteringen ved budgetlægningen.

På baggrund af ECO-nøgletal, FLIS mv. udarbejdes der et samlet oplæg over nøgletal i budget 2017 for de kommunale serviceområder. Nøgletallene skal være forelagt direktionen senest ved udgangen af juni 2017, så de kan indgå i prioriteringen i forbindelse med budgetlægningen for 2018.

Som afsæt for reduktionsforslagene igangsættes budgetanalyser på de enkelte serviceområder udvalgt efter drøftelser i Økonomiudvalget i den indledende budgetfase. I forbindelse med vedtagelsen af Budget- og Regnskabsproceduren d. 24. januar fremlægges forslag til budgetanalyser i overskriftsform. Økonomiudvalget har jf. evaluering af budgetprocessen for budget 2017, ønsket at få mere mulighed for at præge budgetanalyserne. D. 20. februar vil der blive fremlagt kommissorier for Budgetanalyserne, hvor Økonomiudvalget anbefales at drøfte budgetanalyserne i tillæg til forvaltningernes forslag. Analyserne forelægges fagudvalgene i juni og indgår i udvalgenes prioritering ved budgetlægningen for 2018. Jf. Moderniserings- og Effektiviseringsprogrammet er der fokus på effektmåling.

Direktionen afgør om ekstern hjælp til en budgetanalyse kan finansieres, hvis ikke ekspertisen til en given analyse findes i Skive Kommune.

#### 4.4. Tekniske ændringer:

Med henblik på at sikre entydighed i, hvad der kan indarbejdes af tekniske ændringer i budgetforslaget, skal det præciseres dels hvilke ændringer der kan indarbejdes og dels at der skal anvendes tildelingsmodeller på de enkelte serviceområder. Det er den enkelte forvaltningsdirektørs ansvar at alle tekniske ændringer bliver behandlet rettidigt af direktionen.

#### Lovændringer, demografi mv.

Følgende forhold kan indarbejdes som tekniske ændringer i budgetforslaget:

- Ændringer afledt af politiske beslutninger – tillægsbevillinger vedtaget af byrådet.
- Demografi. I det omfang der er tale om regulære ændringer i antallet af borgere i aldersgrupperne indarbejdes budgetændringer for variable udgifter til f.eks. personalenormering pr. bruger, antal specialklasseelever, visitation til pleje og omsorg og børnerelaterede ydelser. Derimod medtages konstante omkostninger til f.eks. vedligeholdelse af bygninger, løn til ledere ikke. Endvidere korrigeres der for ændringer i tilgangen til dagpasningen, idet der er pasningsgaranti.
- Lovændringer vedtaget af folketinget, hvortil der er finansieringsmæssig dækning fra bloktilskuddet. Der forudsættes udarbejdet beregningsgrundlag for udgifterne.
- Ændringer i overførselsindkomster som følge af forventet ændringer i mængdeantallet indarbejdes i budgetforslaget.
- Ændringer i tjenestemandspensioner.

Følgende forhold indarbejdes ikke automatisk i budgetforslaget men medtages evt. som forslag i forbindelse med den politiske prioritering:

- Afledte driftsudgifter som følge af primært anlægsprojekter søges særskilt i forbindelse med de pågældende anlægsbevillinger, således at de samlede økonomiske konsekvenser fremgår af disse bevillinger. Der sker altså ingen opsamling af afledt drift i forbindelse med budgetlægningen.
- Serviceløft. Der har i tidligere år været tale om et serviceløft på udvalgte områder i forbindelse med økonomiaftalerne mellem regeringen og KL. Sådanne udgiftsændringer medtages ikke automatisk, men forelægges som driftsønsker, idet der i givet fald kan henvises til finansieringen fra bloktilskuddet til serviceløft.

Fagforvaltningerne skal udarbejde oversigter over samtlige tekniske ændringer med redegørelse for hver enkelt ændring. Der kommer opdateringer til de tekniske ændringer af tre gange. Det gøres for at direktionen og Økonomiudvalget har de nyeste tal, at forholde sig til.

Første oversigt afleveres til Økonomisk Sekretariat senest d. 19. maj 2017 med henblik på forelæggelse for direktionen d. 6. juni 2017 og økonomiudvalget d. 20. juni 2017. På juni møderne medtages tekniske ændringer vedr. demografi, ændringer afledt af politiske beslutninger og tjenestemandspension.

Der gøres på ny status over de tekniske ændringer primo juli, bl.a. i forlængelse af aftalen mellem regeringen og KL. Ændringer sendes til Byrådet. Disse ændringer, samt ændringer vedr. overførselsindkomster forelægges direktionen d. 7. august, Økonomiudvalget d. 15. august.

Økonomisk Sekretariat bidrager med udarbejdelsen af tekniske ændringer og foretager vurdering af disse, bl.a. i forbindelse med demografi og i forhold til ændringer i overførselsindkomster. Vurderingerne foretages på baggrund af KL's vurderinger og afsat bloktilskud til finansiering af udgiften.

Forvaltningerne skal i videst mulig omfang sikre, at der på de enkelte serviceområder udarbejdes tildelingsmodeller, således at objektive kriterier ligger til grund for budgetforslaget. Herunder nøgletal, antallet af modtagere, samt prisen per ydelse eller modtager. Det drejer sig bl.a. om følgende områder:

- Dagpasning.
- Folkeskolen.
- Anbringelser af børn.
- Handicappede.
- Ældre.

- Overførselsindkomster.

Herved sikres dels gennemskuelige indikationer på serviceniveau og en mulighed for budgetopfølgning ved at sammenholde forbrug med aktivitetsniveau.

## **Indtægtsberegning**

På baggrund af KL`s udmeldinger forelægges løbende opgørelser af forventede indtægter.

## **Budgetoverslagsårene 2019-2021**

Budgetrammen for 2019-2020 svarer til udgifterne i budgetoverslagsårene for 2019-2020 i henhold til det vedtagne budget 2017. Derudover indgår overslagsår 2021 som en kopi af 2020, inkl. tekniske reguleringer.

## **Omprioriteringer mellem serviceområder**

Fagudvalgene kan umiddelbart – inden for den udmeldte ramme - foretage omprioritering mellem de enkelte serviceområder indenfor udvalgets eget område. Der redegøres for væsentlige aktivitetsændringer og flytninger mellem serviceområder.

## **4.5. Udmelding af budgetramme**

I forbindelse med økonomiudvalgets møder d. 18. april og 23. maj 2017 udmeldes budgetrammen til fagudvalgene.

Der gøres status over økonomien på baggrund af:

- Udvalgenes budgetrammer (budgetoplæg + tekniske ændringer)
- En resultatopgørelse samt en beregning af det økonomiske råderum, inkl. en foreløbig opgørelse af indtægterne.
- Konkrete besparelser.

## **Beredskabsblokke**

Der er foreslået at der udmeldes beredskabsblokke for 2018 på 1,5 %, som en sikkerhed i forhold til den økonomiske balance, såfremt det viser sig nødvendigt med reduktioner.

Der sættes så vidt det er muligt fokus på specifikke besparelser, jf. budgetforslag 2017, note 3. Fra 2016 sættes der i stigende grad fokus på specifikke besparelser fremfor generelle besparelser. Der skal dog fortsat være fokus på effektiviseringspotentialet i organisationen. I forbindelse med udmøntningen af ½ % bedre ressourceudnyttelse i fagudvalgene i foråret skal udmøntningen således primært ske ved konkrete besparelser eller, såfremt der er tale om generelle reduktioner, skal de henføres til særlige produktivitsfremmende initiativer på de respektive områder.

I forhold til effektivisering- og moderniseringsbidraget på ½ mia. kr. er Skive Kommunes andel på ca. 4 mio. kr. Moderniserings- og effektiviseringsprogrammet, der er en flerårig aftale mellem regeringen og KL der skal frigøre midler til bred prioritering i den offentlige sektor, gør at kommunerne skal frigive ½ mia. kr. samlet set. Skives andel er på 4 mio. kr. Bloktilskuddet reduceres tilsvarende. De 4 mio. kr. er indregnet i basisbudgettet, som en del af ½ % og 1,5 % beredskaberne.

I Budget 2018-20 er der forudsat en årlig reduktion på 10 mio. kr. som følge af ½ % bedre ressourceudnyttelse. Endvidere er der i henhold til budgetaftalen indgået i 2017 (note 3), i 2018 -20 forudsat beredskabsblokke på 1,5 %, som følge af reduktion af driftsudgifter på 20 mio. kr. årligt.



## **Udvidelsesforslag**

I det omfang nye aktiviteter ikke kan findes ved omprioriteringer inden for fagudvalgets område kan disse aktiviteter bringes i forslag som "udvidelsesforslag".

Processen for udvidelsesforslag vil blive meldt ud i god tid.

## **Anlægsramme**

Den samlede anlægsramme vil kunne justeres (+/-) afhængig af forventninger til driften, likviditeten og Ministeriets udmelding af lånemuligheder i august 2017.

Der er i budgetoverslagsår 2018 afsat 72,2 mio. kr. i rådighedsbeløb vedrørende skattefinansierede nettoanlægsudgifter 2017.

For anlægsprojekter hvor der i 2017 eller tidligere år er meddelt anlægsbevilling er rådighedsbeløbene fastlåst og frigives automatisk ved budgetvedtagelsen 2018. For øvrige frigives rådighedsbeløbet først i det øjeblik, der foreligger en konkret meddelelse af anlægsbevilling i Byrådet.

Rådighedsbeløb for 2018-20, hvortil der er givet anlægsbevilling er bundne bevillinger der automatisk medtages i budgetforslaget.

Fagforvaltningerne sikrer, at rådighedsbeløb afsat i overslagsårene 2018-20 i det vedtagne budget for 2017 og hvortil der ikke er meddelt en anlægsbevilling, indgår i prioriteringen af anlæg/rådighedsbeløb i budgetudarbejdelsen 2018 og overslagsårene 2018-2020.

Udvalgene kan i forbindelse med budgetarbejdet 2017 fremsende nye anlægsforslag. De nye anlægsforslag kan vurderes i forhold til de allerede indarbejdede rådighedsbeløb i overslagsårene, alternativt ud fra en forventning om, at der bliver mulighed for udvidelse af anlægsramme.

Regeringens politik og økonomiaftalen mellem regeringen og KL kan påvirke anlægsniveauet i Skive Kommune, idet en nedskæring på anlægsområdet også vil medføre en nedskrivning i bloktilskuddet. Kommunernes anlægsniveau for 2018 forventes at indgå i aftalen om kommunernes økonomi, der forventes indgået juni 2017.

## **4.6. Udvalgenes budgetbehandling**

### **Budgetforslag**

I forlængelse af økonomiudvalgets rammeudmelding d. 18. april og d. 23. maj 2017 udarbejder fagudvalgene forslag til reduktioner, forslag til driftsudvidelser samt forslag til anlægsprojekter.

Udvalgene foretager i møderne medio august 2017 prioritering af drift og anlæg på baggrund af økonomiudvalgets udmelding, med henblik på forelæggelse på budgetseminaret.

### **Budgetbemærkninger**

De specielle bemærkninger der knytter sig til udvalgenes budgetoplæg og de enkelte områder er bindende forudsætninger for budgettets anvendelse.

De specielle bemærkninger udarbejdes i forbindelse med fagudvalgenes budgetbehandling i juni. Bemærkningerne afleveres primo august 2017 og udsendes sammen med materialet til budgetseminaret.

De specielle bemærkninger har primært til formål, at beskrive hvorledes budgettet forudsættes anvendt og hvorledes budgetbeløbene er fremkommet. Her er det især vigtigt at fremhæve det aktivitetsniveau der er forudsætningen for budgettet.

Budgetbemærkningerne skal være ensartede og indenfor hvert politikområde indeholde:

- Oversigt over budgettet fordelt på hovedposter.
- Beskrivelse af områdets opgaver, målsætninger, organisation mv.
- Aktivitets- og nøgletal, lovgivning, tildelingskriterier mv., der udgør budgetforslagets forudsætninger.

Fagforvaltningerne afleverer budgetforslaget til Økonomisk Sekretariat ultimo juni, med henblik på udsendelse til Skive Byråd d. 7. juli.

## **Takster**

Der udarbejdes særskilte kalkulationer til udvalgenes vurdering. Taksterne udarbejdes i forbindelse med fagudvalgenes budgetforslag ultimo juni, og sendes til Økonomisk Sekretariat senest d. 11. august.

## **4.7. Budgetstatus - Økonomiudvalget**

Økonomiudvalget vil på møde d. 20. juni 2017 få en budgetstatus, der vil indeholde de væsentligste forhold omkring

- Udvalgenes foreløbige budgetoplæg.
- Økonomaftalen mellem regeringen og KL, herunder indtægtsprognose.
- Opgørelse af det økonomiske råderum.

Udvalgenes endelige budgetforslag forelægges økonomiudvalget i møderne d. 15. august og d. 22. august 2017 tillige med opgørelse af de forventede indtægter fra skatter og tilskud ud fra aftalen mellem regeringen og KL.

## **4.8. Budgetseminar**

Der afholdes temamøde om budget 2017 for byrådet d. 29. august 2017 med deltagelse af Hoved MED. På temamødet gøres der status over den aktuelle økonomiske situation. Udvalgenes budgetoplæg 2018 og den samlede resultatopgørelse for 2018 og budgetårene 2019-2021 præsenteres. Desuden foretages gennemgang af evt. beredskabsforslag, udvidelsesforslag og anlægsforslag. Mødet udvides med en time i forhold til 2016, jf. evaluering af budgetprocessen 2017.

Der afholdes budgetseminar for byrådet d. 7. september 2017. Der er endnu ikke vedtaget en lokation, men seminaret vil blive afholdt udenfor Skive Kommunes egne bygninger. På budgetseminaret vil der være en politisk drøftelse af det foreliggende budgetmateriale med henblik på indarbejdelse af beredskabsforslag, udvidelsesforslag og anlægsforslag og dermed et samlet budgetoplæg. På budgetseminaret veksles der mellem plenum, partipolitiske drøftelser og budgetforhandlinger i forhandlingsgruppen. Forhandlingsgruppen sammensættes med 2 repræsentanter fra V og S og 1 repræsentant fra O, B og F.

## **4.9. Udarbejdelse af budgetforslag**

Efter den kommunale styrelseslovs § 37 skal økonomiudvalget udarbejde budgetforslag for det kommende regnskabsår til forelæggelse for Byrådet.

Økonomiudvalget udarbejder i mødet den 12. september 2017 - med udgangspunkt i drøftelserne på budgetseminaret - det endelige budgetforslag til forelæggelse for Byrådet.

#### **4.10. Byrådet 1. og 2. Behandling**

Byrådet har første behandling af budgettet den 19. september 2017 og anden behandling den 10. oktober 2017.

Sidste frist for fremsættelse af ændringsforslag til byrådets budgetoplæg fastsættes til fredag d. 29. september 2017 kl. 12.00.

Umiddelbart efter 2. behandling ajourfører Administrationen tal og tekstmateriale, hvorefter det forventes, at budgettet Specifikationer og specielle bemærkninger trykkes og distribueres medio december 2017.

#### **4.11. Inddragelse af interessenter**

Der skal i de enkelte forvaltninger, områder, institutioner og afdelinger ske medarbejderinddragelse i forbindelse med budgetlægningen.

På mødet d. 15. december 2016 orienteres HovedMED om budget- og regnskabsproceduren.

Udmøntningen af reduktionen på 0,5 % ved en bedre udnyttelse af ressourcerne i Skive Kommune forelægges MED systemet forud for fagudvalgenes behandling primo marts 2017.

Endvidere drøftes budgetlægningen i HovedMED på møderne i juni og september 2017. HovedMED deltager tillige i Økonomiudvalgets møde d. 22. august 2017 efter at fagudvalgene har udarbejdet forslag til prioritering af drift og anlæg og forud for budgetseminaret. Der orienteres ligeledes om forventet regnskab i HovedMED.

Når budgetforslagene med reduktioner, udvidelser og anlæg er udarbejdet igangsætter de enkelte forvaltninger høringsprocessen. Forvaltningerne afholder medio juni 2016 således møder i lederfora, lokal og fælles MED mv. med henblik på orientering og drøftelse af aktuell budgetstatus med udvalgenes forslag til reduktioner, udvidelser og anlæg.

Fristen for hørings svar planlægges i forhold til udvalgsbehandlingen med prioriteringen i august.

Fagudvalgene orienterer herudover løbende brugerbestyrelser og MED-udvalg for de enkelte serviceområder og lokale MED.

Arbejdet med inddragelse af MED mv. er vigtigt med henblik på at medarbejdersiden inddrages og har forståelse for processen. Direktørerne står til rådighed for yderligere information og drøftelse på områderne. Det vil blive tilstræbt, at budgetmaterialet får en form, så det er let at forholde sig til.

Det skal tilstræbes, at det af budgetmaterialet fremgår, hvilke temaer og overvejelser der har været for kommunen – visioner og mål – og hvilke rammer der er givet kommunen at arbejde med. I det omfang det er muligt skal det af materialet fremgå, hvilke konsekvenser de overordnede rammer og prioriteringer har for arbejds- og personaleforhold. Ledelsen skal på de relevante niveauer, i det omfang det overhovedet er muligt, redegøre for de konsekvenser, som de enkelte dele i budgettet måtte have for arbejds- og personalemæssige forhold, herunder for hvilke personalegrupper, der vil blive berørt af ændringerne jf. MED-rammeaftalens § 7, stk. 2. Budgetlægning og budgetændringer i løbet af året, som vurderes at have betydning for arbejds- og personalemæssige forhold, skal drøftes i MED-systemet, således at der er overensstemmelse mellem indhold og ledelsesmæssig kompetence. Herved sikres, at medarbejdernes synspunkter kan indgå i det konkrete beslutningsgrundlag. D. 11. oktober 2017, dagen efter budgetvedtagelsen afholder borgmesteren en orientering om budget 2017 for ledere, tillidsrepræsentanter og HovedMED.

## Tidsplaner

Tidsplan for Regnskabsafslutning, Budgetopfølgning, Halvårsregnskab og Budgetlægning.

<b>Tidsplan, regnskabsafslutning 2016</b>		
<b>Dato</b>	<b>Ansvarlig</b>	<b>Handling</b>
15/1	ØS	Slut bogføring 1
29/1	ØS	Slut bogføring 2
8/2	ØS	Slut bogføring 3
10/2	ØS	ØD sendes til forvaltninger
21/2	Forvaltninger	ØD retur til ØS
24/2	ØS	Slut bogføring 4
24/2	Forvaltninger	Fysiske aktiver
27/2	Forvaltninger	Statusafstemning retur til ØS
10/3	Forvaltninger	Bemærkninger til årsberetning
22/3	Forvaltninger	Bemærkninger årets resultat
5/4	ØS	Regnskab trykkes
18/4	ØS	Regnskab på ØK
25/4	ØS	Regnskab på SB
26/4	ØS	Regnskab sendes til revision
29/8	ØS	Regnskab med revisionspåtegning på SB.

<b>Tidsplan, Forventet Regnskab 31/12 2016</b>		
<b>Dato</b>	<b>Ansvarlig</b>	<b>Handling</b>
6/2	ØS	Tal sendes til forvaltninger
17/2	Forvaltninger	Bemærkninger sendes til ØS
27/2	ØS	FR 31.12.16 i Dir
7/3	ØS	FR 31.12.16 i ØK
28/3	ØS	FR 31.12.16 i SB

<b>Tidsplan, Forventet Regnskab 31/3 2017</b>		
<b>Dato</b>	<b>Ansvarlig</b>	<b>Handling</b>
5/4	ØS	Tal sendes til forvaltninger
21/4	Forvaltninger	Bemærkninger sendes til ØS
1/5	ØS	FR 31.03.17 i Dir, hvis ikke der er direktionsmøde på dagen afholdes ekstraordinært direktionsmøde d. 2. maj eller forslaget sendes i høring i direktionen.
23/5	ØS	FR 31.03.17 i ØK
30/5	ØS	FR 31.03.17 i SB

<b>Tidsplan, Halvårsregnskab samt Forventet Regnskab 30/6 2017</b>		
<b>Dato</b>	<b>Ansvarlig</b>	<b>Handling</b>
14/7	ØS	Bogføring lukkes
7/8	ØS	Tal sendes til forvaltninger
11/8	Forvaltninger	Bemærkninger sendes til ØS
28/8	ØS	FR 30.06.17 i Dir
12/9	ØS	FR 30.06.17 i ØK
19/9	ØS	FR 30.06.17 i SB

<b>Tidsplan, Forventet Regnskab 30/9 2017</b>		
<b>Dato</b>	<b>Ansvarlig</b>	<b>Handling</b>
5/10	ØS	Tal sendes til forvaltninger
20/10	Forvaltninger	Bemærkninger sendes til ØS
30/10	ØS	FR 30.09.17 i Dir
20/11	ØS	FR 30.09.17 i ØK
28/11	ØS	FR 30.09.17 i SB

<b>Tidsplan, Budget 2018</b>		
<b>Dato</b>	<b>Ansvarlig</b>	<b>Handling</b>
27/3	ØS	Teknisk budgetoplæg trækkes af ØS.
3/4	ØS	Budgettramme i Dir.
18/4	ØS	Budgettramme i ØK
19/5	Forvaltninger	Tekniske ændringer til Budgettet afleveres.
23/5	ØS	Budgettramme i ØK
29/5	ØS	Partipolitiske forslag skal være Økonomisk Sekretariat i hænde
30/5	ØS	Budgettramme i SB
6/6	ØS	Budgetstatus i Dir, ekstraordinært møde, da 5/6 er 2. pinsedag.
19/6	ØS	Nøgletalsrapport i Dir.
20/6	ØS	Budgetstatus i ØK
30/6	Forvaltninger	Deadline for budgetforslag m. tekniske ændringer
7/7	ØS	Budgetstatus sendes til Byråd
7/8	ØS	Budgetstatus Dir.
11/8	Forvaltninger	Budgetbemærkninger sendes til ØS
15/8	ØS	Budgetstatus ØK
23/8	ØS	Budgetsimuleringsmodel udsendes
25/8	ØS	Materiale til budgetseminar udsendes
29/8	ØS	Temamøde om budget i SB
4/9	ØS	Budgetseminar
11/9	ØS	Dir. Budget
12/9	ØS	ØK, 1. behandling af budget
19/9	ØS	SB, 1. behandling af budget
29/9	Politikere	Sidste frist for politiske ændringsforslag, kl. 12.
2/10	ØS	Dir. Budget
10/10	ØS	SB, 2. behandling af budget
11/10	Borgmester	Borgmesterens budgetorientering
15/12	ØS	Budgettet udsendes